

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 maja 2021 r.,
sprawy **Ł. P.** ,
skazanego z art. 159 k.k. i in.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt IX Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł :

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) zasądzić od skazanego na rzecz oskarżycieli posiłkowych P. C. i G. S. kwoty po 720 (siedemset dwadzieścia) zł, tytułem zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. II K (...), oskarżony **Ł. P.** został uznany za winnego tego, że w dniu 1 kwietnia 2015 r. w restauracji J. przy ul. (...) w P., działając wspólnie i w porozumieniu z C. Z., wziął udział w pobiciu P. C. i P. S., czym naraził ich na

bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub art. 157 § 1 k.k. poprzez zadawanie ciosów nogą od stołu, uderzanie rękoma i kopanie po głowie i całym ciele, wykręcanie rąk, wskutek czego spowodował u P. C. obrażenia ciała w postaci skręcenia stawu barkowego prawego, uszkodzenia obrąbka w części przedniej i górnej, uszkodzenia torebki stawu oraz częściowego przerwania w okolicy przyczepu wiązki przedniej ścięgna mięśnia nadgrzebieniowego, podbiegnięć krwawych okolicy czołowej oraz drobnych skaleczeń małżowiny usznej lewej, które to obrażenia naruszyły czynności narządu jego ciała na okres dłuższy niż siedem dni, zaś u P. S. doprowadziło do powstania rany powłok okolicy czołowej wymagającej nałożenia szwów, które to obrażenia naruszyły czynności narządu jego ciała na okres poniżej siedmiu dni, tj. popełnienia czynu z art. 159 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na został skazany oraz wymierzona została mu kara 2 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeczono od oskarżonego kwoty po 5000 zł dla każdego z pokrzywdzonych, tj. G. S. i P. C. tytułem nawiazki; orzeczono w przedmiocie kosztów postępowania.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego Ł. P., zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a dotyczących tego, czy w trakcie zdarzenia oskarżony, rzeczywiście uderzał jakimś przedmiotem pokrzywdzonych, a jeżeli tak, to czy w trakcie zdarzenia używał nogi od stołu czy też krzesła oraz czy użyta noga od stołu, w realiach niniejszej sprawy stanowiła inny podobnie niebezpieczny przedmiot w rozumieniu art. 159 k.k.;
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7 i 4 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego w postaci zeznań świadków P. C., G. S., G. Z. oraz P. S. i uznanie, że depozycje świadków są w pełni wiarygodne i zbieżne w zakresie istotnych elementów zajścia, podczas gdy zeznania tych osób pozostają w sprzeczności z opiniami biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, oceniającego obrażenia oskarżonych, a nadto pozostają one wzajemnie sprzeczne w zakresie samego przebiegu zdarzenia oraz tego jakiego przedmiotu używali oskarżeni, jak również tego,

który z nich zadawał ciosy sama zaś rozbieżność w tychże zeznaniach nie została dostrzeżona przez Sąd Rejonowy w jakikolwiek sposób wyjaśniona;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że:

- oskarżony Ł. P. dokonał pobicia pokrzywdzonych, w sytuacji, gdy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego zachowanie oskarżonego należałoby zakwalifikować ewentualnie jako udział w bójce, o którym mowa w art 158 § 1 k.k.
- oskarżony dokonując pobicia pokrzywdzonych, używał przy tym innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu, tj. nogi od stołu, w sytuacji, gdy nie sposób zakwalifikować tej rzeczy jako przedmiotu, o którym stanowi art. 159 k.k., a nadto w sprawie nie poczyniono jakichkolwiek ustaleń, co do wyglądu przedmiotu, jego cech i właściwości fizycznych, w tym nie dokonano jego oględzin, co nakazuje przyjęcie, że zakwalifikowanie nogi od stołu jako innego niebezpiecznego przedmiotu jest błędne lub co najmniej przedwczesne,
- oskarżony dokonując pobicia pokrzywdzonych, używał przy tym innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu, tj. nogi od stołu w sytuacji, w której nie jest jasne, który z oskarżonych rzeczywiście używał tego przedmiotu, jak również czy była to noga od stołu czy krzesła;

4. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że w następstwie zaistniałego zdarzenia pokrzywdzony P. S. dostał zawału serca, co zostało ostatecznie uznane przez Sąd Rejonowy jako okoliczność obciążającą, mającą wpływ na rodzaj i wymiar kary, w sytuacji gdy, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności ze sprawozdania sadowo – lekarskiego, wniosek taki jest całkowicie nieuprawniony.

Jednocześnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższych zarzutów, autor apelacji zarzucił rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary 2 lat pozbawienia wolności, przy wymiarze której Sąd z jednej strony bezpodstawnie uznał, że oskarżony swoim zachowaniem doprowadził do wystąpienia u pokrzywdzonego zawału serca, a dodatkowo nie nadał właściwego znaczenia występującym w sprawie okolicznościom łagodzącym.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego Ł. P. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na apelację obrońcy oskarżonego Ł. P., a także apelację obrońcy współoskarżonego, pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. IX Ka (...), zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. w ramach czynu przypisanego oskarżonym Sąd uznał oskarżonych za winnych tego, że w dniu 1 kwietnia 2015 r. w restauracji J. przy ul. (...) w P. wzięli udział w pobiciu P. C. i P. S. i narazili pokrzywdzonych co najmniej na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku określonego w art. 157 § 1 k.k. w ten sposób, że poprzez uderzanie pięściami, kopanie, wykręcanie kończyny górnej prawej oraz uderzenie w głowę przez Ł. P. innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem w postaci nogi od stołu, spowodowali u P. C. obrażenia w postaci stłuczenia głowy, podbiegnięcia krwawe okolicy czołowej oraz drobne skaleczenia małżowiny usznej, a także skręcenie stawu barkowego prawego, uszkodzenie torebki stawowej, uszkodzenie obrąbka w części przedniej i górnej, zaś u P. S. poprzez uderzenie nieustalonym przedmiotem w głowę ranę powłok okolicy czołowej, wymagającej nałożenia szwów, czym oskarżony Ł. P. wyczerpał znamiona ustawowe występków z art. 159 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzona została kara 2 lat pozbawienia wolności; za podstawę wymiaru kwoty po 5.000 zł na rzecz G. S. przyjął art. 46 § 1 k.k.; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy; na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności dokonał stosownych zaliczeń okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w postaci zatrzymania; orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku kasację wniósł obrońca oskarżonego Ł. P., zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia przez błędną wykładnię przepisu art. 159 k.k. i przyjęcie, że

wypełnia dyspozycję tego przepisu zachowanie uczestnika bójki - skazanego Ł. P., przy czym na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można ustalić, który ze skazanych: Ł. P. czy C.Z. używał „innego podobnego niebezpiecznego przedmiotu”, a nadto co to był za przedmiot, natomiast w ocenie Sądu II instancji usprawiedliwieniem dla przyjęcia kwalifikacji prawnej czynu z art. 159 k.k. jest uznanie, że działanie skazanego wypełnia znamiona występku, a nadto, że to wyłącznie skazany Ł. P. używał niebezpiecznego przedmiotu w postaci nogi od stołu wobec P.C., a następnie nogi od krzesła wobec P.S. W niniejszej sprawie wadliwość rozstrzygnięcia Sądu II instancji w zakresie kwalifikacji prawnej czynu wpływa bezpośrednio na wymiar kary orzeczonej wobec Ł. P., gdyż Sąd Okręgowy przyjął za Sądem Rejonowym, że wysoki stopień winy jak i wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu jest okolicznością obciążającą skazanego, co w efekcie powoduje, że orzeczona kara pozbawienia wolności jest rażąco niewspółmierna;

2. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia polegające na obrazie przepisu art. 159 k.k., skutkujące przypisaniem skazanemu Ł. P. opisanego w tym przepisie czynu pomimo braku w jego działaniu znamion tego przestępstwa;
3. rażącą obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez naruszenie art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej przez dowolną i wybiórczą ocenę dowodów, zwłaszcza błędne przyjęcie, że skazany Ł.P. brał udział w pobiciu, a nie w bójce i to wyłącznie on używał niebezpiecznego przedmiotu w postaci nogi od stołu wobec P. C., a następnie nogi od krzesła wobec P. S., co w konsekwencji doprowadziło do skorygowania opisu czynu przypisanego przez Sąd Rejonowy oraz kwalifikacji prawnej czynu i przyjęcia, że skazany Ł.P. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona występku z art. 159 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

4. rażąco obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez nieprawidłowe, niezupełne, powierzchowne i wadliwe rozpoznanie zarzutu apelacyjnego polegającego na wskazaniu uznania przez sąd meriti:
 - zeznań świadków G. S., P. S. oraz G. Z. w całości za wiarygodne, podczas gdy zeznania te w sposób całkowicie odmienny wskazują na osoby, które miały uderzać P. S. w głowę, a nadto pominięcie z zeznań tych istotnych dla sprawy okoliczności w zakresie w jakim świadkowie wskazywali, iż w niniejszej sprawie między uczestnikami wywiązała się bójka z udziałem C. Z., Ł. P., P. C., G.S. oraz P.S.,
 - zgromadzonego materiału dowodowego za kompletny i pozwalający na przyjęcie, że to skazany Ł.P. dopuścił się zarzucanego mu czynu poprzez używanie niebezpiecznego przedmiotu w postaci nogi od stołu wobec P. C., a następnie nogi od krzesła wobec P.S., a nadto poprzez pobicie pokrzywdzonych, a nie udział w bójce, w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, podczas gdy w swoich zeznaniach pokrzywdzony P. C. wskazuje, że to skazany C. Z. uderzył go nogą od stołu, co w postępowaniu przygotowawczym potwierdziły zeznania świadka G. S., a nadto zeznania pokrzywdzonego i bezpośrednich świadków zdarzenia są w istotnych dla sprawy szczegółach całkowicie rozbieżne i niespójne, a dokonanie swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do przyjęcia, że brak jest jednoznacznych dowodów na sprawstwo oskarżonego, zgromadzone dowody nie mają jednoznacznej wymowy, co w konsekwencji spowodowało przyjęcie błędnej kwalifikacji prawnej czynu, a zachowanie skazanego należałoby zakwalifikować ewentualnie jako udział w bójce o którym mowa w art. 158 § 1 k.k.;
5. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej skazanemu Ł. P., poprzez rażąco wadliwą ocenę dowodów, odmienne niż Sąd I instancji przyjęcie, że to wyłącznie Ł. P. wypełnił znamiona występków z art. 159 k.k. oraz przyjęcie za udowodnione faktów w postaci używania przez skazanego Ł. P. niebezpiecznego przedmiotu w postaci nogi od stołu wobec P. C., a następnie nogi od krzesła wobec P. S., przez co w rażąco dowolny sposób przecenił okoliczności obciążające skazanego, które w konsekwencji doprowadziły do uznania, że jedynie kara izolacyjna 2 lat pozbawienia

wolności da gwarancję spełnienia celów tak zarówno w zakresie prewencji szczególnej, jak również uświadomi społeczeństwu nieopłacalność naruszania norm prawa karnego.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnych odpowiedziach na kasację prokurator oraz pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, nadto pełnomocnik wniósł o zasądzenie od skazanego na rzecz oskarżycieli posiłkowych zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście bezzasadna, wobec czego podlegała oddaleniu na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.).

Wbrew twierdzeniu skarżącego, w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia reguł rzetelnej kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji (art. 433 § 2 i 457 § 3 k.p.k.). Nie wystąpiła bowiem sytuacja, w której wnioski i zarzuty apelacyjne zostałyby pominięte lub ocenione w sposób budzący zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logiki, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, która dawałaby asumpt do powtórzenia w kasacji znacznej części zarzutów apelacyjnych. Nie wykazało tego również uzasadnienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, którego lektura przekonywała, że sformułowane zarzuty miały jedynie charakter pozorny, mający uczynić ten środek formalnie poprawnym. W istocie jednak autor kasacji koncentrował się na zakwestionowaniu poczynionych, zmodyfikowanych w pewnym zakresie w instancji odwoławczej, ustaleń faktycznych, prezentując własną perspektywę na zgromadzony i ujawniony materiał dowodowy. Taką formę przybrało także wskazywane w zarzucie kasacyjnym naruszenie prawa materialnego, tj. art. 159 k.k., które skarżący odnosił nie tyle do ustaleń poczynionych przez Sądy, ile do własnych, odmiennych. Przekonywało to w konsekwencji, że w rzeczywistym przedmiocie zarzutu nie była obraza prawa, lecz brak akceptacji dla stanowiącej podstawę przypisania skazanemu Ł. P.

odpowiedzialności karnej rekonstrukcji przebiegu inkryminowanego zdarzenia i w konsekwencji utrzymania w mocy wyroku skazującego.

Nie było podstaw do formułowania zastrzeżeń pod adresem uzasadnienia wyroku sporządzonego przez Sąd odwoławczy, którego zawartość argumentacyjna przekonywała o wywiązaniu się z obowiązku określonego w art. 457 § 3 k.p.k. Zarzuty apelacji obrońcy Ł. P. spotkały się ze stosowną atencją – zostały w sposób rzetelny i wnikliwy zbadane i szczegółowo omówione. Sąd *ad quem* poświęcił wiele uwagi ocenie poszczególnych dowodów. Z uwagi na to, że przyjął w pewnym zakresie odmienne ustalenia sąd ten dokonał drobiazgowej analizy i wzajemnej konfrontacji treści dowodowych, w szczególności pochodzących od źródeł osobowych. Ustalenia w tym zakresie nie budzą wątpliwości w aspekcie reguły wyrażonej w art. 7 k.p.k., a twierdzenia autora kasacji dążące do ich zdyskredytowania stanowiły jedynie prezentację polemicznego wyводу, co w żadnej mierze nie spełniało kryterium z art. 523 § 1 k.p.k.

Nie było podstaw do podzielenia zarzutu niedostatecznego wykazania przez Sądy, że skazany swoim zachowaniem wypełnił znamiona art. 159 kk. Sąd II instancji, oceniając postawy uczestników zdarzenia dostatecznie wyjaśnił, dlaczego nie można podzielić zapatrywania obrońcy Ł.P., że zachowanie tego skazanego należało zakwalifikować co najwyżej jako udział w bójce, a nie w pobiciu. Szczegółowo zaprezentowana została sekwencja wydarzeń, wynikająca z uważnej i nie wybiórczej, lecz wszechstronnej i logicznej oceny materiału dowodowego, dająca obraz tego, że to skazany Ł. P. zaatakował pokrzywdzonego P. C. nogą od stołu. W tym miejscu zauważyć wypada, że w odniesieniu do pokrzywdzonego P. S., z uwagi na rozbieżności co do rodzaju użytego narzędzia (noga od stołu czy od krzesła), Sąd II instancji przyjął na korzyść skazanego, że użył wobec tego pokrzywdzonego nieustalonego narzędzia w rozumieniu art. 158 k.k. Wbrew twierdzeniu obrońcy, uzasadnienie zawiera również odpowiedź na pytanie dlaczego nie stanowiła podstawy ustaleń część zeznań P. C. odnosząca się do tego, przez kogo został uderzony. Zarzut dotyczący niewłaściwego odniesienia się przez Sąd odwoławczy do rzekomych rozbieżności w zeznaniach pokrzywdzonego i świadków również nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy dokładnie umotywowował swoje stanowisko w przedmiocie zeznań uczestników zdarzenia, która to ocena,

wraz z argumentacją co do wiarygodności ich depozycji jest w pełni prawidłowa. Szczegółowo odniesiono się nadto do cech fizycznych i sposobu użycia przedmiotu czynności wykonawczej przestępstwa pobicia, które w sposób oczywisty pozwoliły na jego zakwalifikowanie jako „innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu” w rozumieniu art. 159 k.k.

Kontrola instancyjna była prawidłowa także w kontekście postawionego alternatywnie w apelacji zarzutu rażącej niewspółmierności kary. Wszystkie aspekty wymiaru kary zostały wnikliwie przeanalizowane i nie zachodziły podstawy do podważenia prawidłowości tej oceny z punktu widzenia naruszenia powołanych w kasacji przepisów. Nie jest natomiast rolą Sadu kasacyjnego, z uwagi na zakaz wyrażony w art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k., badanie rozmiaru kary w zakresie wykraczającym poza sformułowany zarzut nieprawidłowej kontroli instancyjnej.

Reasumując, należało przyznać rację przedstawiającym odpowiedzi na kasację stronom, że autor skargi kasacyjnej w sposób oczywisty dążył do niedopuszczalnego na tym etapie postępowania kwestionowania ustaleń faktycznych, co – wobec niestwierdzenia podstaw określonych art. 536 k.p.k. – determinowało oddalenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia w trybie art. 535 § 3 k.p.k. jako bezzasadnego w stopniu określonym w tym przepisie. Zgodnie z treścią art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. skazany został obciążony kosztami postępowania kasacyjnego, w tym również zasądzono od niego obowiązek zwrotu kosztów reprezentacji w tym postępowaniu oskarżycieli posiłkowych (§ 11 pkt 4 ppkt 2 rozporządzenia M.S. z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).